

Conferentie ‘Leren in de praktijk’ Een vleugje anarchie zou niet misstaan

200 Mensen uit het groene onderwijs en bedrijfsleven namen deel aan de conferentie ‘Leren in de praktijk’ op 31 maart in Dronten. Hoe kunnen scholen en bedrijven het samen beter doen? Meer durf en ruimte voor vakmanschap en passie.

“Als bedrijven in moeilijkheden komen door een gebrek aan vakmensen, moeten scholen aan de slag om die problemen op te lossen”. Het citaat staat in de brochure ‘Meters Maken’ van het Procesmanagement herontwerp mbo. Rien van Tilburg – procesmanager herontwerp groen mbo en regiodirecteur bij het Wellantcollege – verwees ernaar bij de opening van de conferentie in Dronten. Maar liefst 200 medewerkers uit het groene onderwijs en bedrijfsleven hadden zich aangemeld voor deze manifestatie die werd georganiseerd door de AOC Raad, Aequor en het Procesmanagement Herontwerp mbo. Tijdens de conferentie konden de deelnemers horen, zien en ervaren hoe het groene onderwijs en bedrijfsleven ‘meters maken’. Mooie voorbeelden van samenwerking en uitwisseling. Maar ook knelpunten die samenwerking bemoeilijken.

Good practise van scholen en bedrijven en discussies over dilemma’s kwamen aan bod tijdens een keur van workshops. Voor de echte praktijk bezochten de deelnemers de schoolboerderij van de CAH, Warmonderhof en PTC+. Ze lieten zich daar informeren, voerden opdrachten uit en gingen met eigen leervragen aan de slag.

De kritische toon ontbrak overigens zeker niet. Organisatieadviseur en gast spreker Jaap Peters haalde in het plenaire ochtendgedeelte in zijn humoristische presentatie uit naar de managers die zich laten sturen door prestatie-indicatoren en spreadsheets. Het leidt volgens hem tot een ziekmakende cultuur en miskennis van vakmanschap. Ook in het tussendoor georganiseerde, besloten docentenpanel werd daarover geklaagd. Volgens Hans van Nieuwkerk – voorzitter procesmanagement herontwerp mbo – zou een vleugje anarchie niet misstaan.

Menshouderij

“Mensen worden niet ziek van werken, maar wel van de wijze waarop”, luidt de boodschap van organisatieadviseur Jaap Peters aan de 200 deelnemers op de conferentie. De cijfers van overspannen werknemers, burn out en stress spreken boekdelen. Ook in het onderwijs. Oorzaak is volgens Peters de wijze waarop organisaties sinds de afgelopen eeuw zijn ingericht. Ze vertonen opvallende overeenkomsten met de intensieve landbouw. Reden voor hem om te spreken van ‘intensieve menshouderij’. Zijn beelden om die opvatting te illustreren – bijvoorbeeld varkens in hokken vergeleken met medewerkers in een call centrum – werken op de lachspieren maar zetten de toehoorders tegelijk aan het denken. Peters: “De vrijheidsgraden van medewerkers op de werkvloer zijn systematisch weggenomen terwijl het topmanagement zich juist steeds meer vrijheidsgraden toe-eigent.” Peters ziet de manager als een tacticus die door de aandeelhouders wordt gestuurd door prestatie-indicatoren en spreadsheets. Zijn werk bestaat uit luisteren, praten, motiveren, veranderen, vertalen, resultaten controleren en verantwoording afleggen. Van een vak of branche hoeft ie nauwelijks iets te weten, maar de verta-

ling kan hij ook niet meer maken. Dat levert op den duur geen gezond bedrijfsklimaat op.

“McDonalds is de grootste restaurantketen ter wereld, maar heeft geen koks. Quickfit – ook zo’n gigant- heeft geen monteurs en het onderwijs doet het met procesbegeleiders, instructeurs en leerlingbegeleiders.” De voorbeelden zijn volgens Peters allemaal verschijnselen van de intensieve menshouderij. De meetbare wereld. “Zoiets als de watertomaat. Op papier klopt het allemaal en meetbaar is er niks mis. Maar in werkelijkheid smaakt die niet.”

Duurzaam organiseren volgens de metafoor van de biologische landbouw, is volgens Peters het motto. Uitgangspunten daarbij zijn – en dat verbaast natuurlijk niet – de drie poten van het duurzaam denken: people, profit en planet. Vakmanschap en passie zouden daarbij een prominente plaats moeten innemen.

Geremd

In het docentenpanel, een besloten discussie met aoc-docenten onder leiding van in eerste instantie Haye van der Werf en wat later Hans van Nieuwkerk, werd het verhaal van Peters herkend. “De professionele docent heeft liefde voor de leerling, vakkennis, arbeidsvreugde en organisatievermogen”, zo werd vastgesteld. “Je wilt maatwerk bieden voor je leerlingen maar wordt vervolgens afgeschoten op de eindtermen. Het gevolg is dat docenten geremd worden. Door KCE, de inspectie en ook door het daarmee samenhangend systeem binnen de school. Ze worden dan passief.”

Procesmanager Van Nieuwkerk probeert nu juist wat meer dynamiek in het onderwijs te brengen. “Ik mis een vleugje anarchisme binnen de scholen. Iedereen ziet dat het anders moet, maar de vraag is of dat zo wel kan.” Wat hem betreft →

Foto's: van links boven naar rechts onder: Inschrijven voor de workshops, vol is vol! - Discussie in docentenpanel onder leiding van Hans van Nieuwkerk (geheel links) - Organisatieadviseur Jaap Peters nam met veel humor de manager op de korrel, de toehoorders luisterden van begin tot eind geboeid - Studenten hadden tijdens de rondleiding een goed verhaal – Twee conferentiegangers worden uitgedaagd een proeve van bekwaamheid af te leggen - Tijdens het bezoek aan de kas van de Warmonderhof ging het werk gewoon door

zouden onderwijsmensen dan ook meer moeten durven. “Creatief zijn en gewoon beginnen.”

Andere kwesties die in het docentenpanel werden aangesneden, waren onder andere internationalisering, de ‘witheid’ van groene scholen en de betrokkenheid van het bedrijfsleven. Wat doe je als bedrijven je vragen Polen op te leiden? Aoc’s zullen daar rekening mee moeten houden want de grenzen vervagen. En hoe zorgen aoc’s ervoor dat ze allochtonen binnen de schoolmuren krijgen? “Nu kiezen veel leerlingen en hun ouders voor groene scholen vanwege het ‘witte’ milieu. Op den duur zal dat tot problemen leiden.” En dan nog de rol van bedrijven. Competentiegericht leren veronderstelt dat bedrijven mee bewegen. Dat blijkt in de praktijk toch erg lastig te zijn.”

Proeven van de praktijk

Good practise, discussie over dilemma’s. Voor alle deelnemers was er tijdens de conferentie voldoende aanbod dat aansloot bij de belangstelling. Workshops over informeel leren, verbeteringen in de kwalificatiestructuur, bijzondere opleidings- en EVC-trajecten, ondernemerschap, kennisdoorstroom uit Wageningen UR en samenwerking met bedrijven enzovoorts.

Wie ook daadwerkelijk wilde proeven van de praktijk kwam ’s middags aan zijn trekken. De schoolboerderij van de Aeres groep, de locaties van PTC+ (in samenwerking met IPC Groene Ruimte) en de Warmonderhof hadden de deuren wagenwijd opengezet om de conferentiegangers te laten zien hoe zij competentiegericht onderwijs invoeren. Studenten gaven rondleidingen en toelichting en in een aantal gevallen werden de bezoekers ook zelf aan het werk gezet. Zeker dat laatste was een waardige afsluiting van een inspirerende dag. □